

KVALITETSDEKLARATION

Nationella prov årskurs 3: resultat

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0125

Referenstid

Vårterminen 2019

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken över resultaten på de nationella proven i grundskolans och sameskolans årskurs 3 är det kronologiskt första måttet på en elevs utbildning, lokalt och nationellt. Statistiken över resultaten i de nationella proven i åk 3 syftar till att belysa elevers kunskapsnivåer och används tillsammans med annan statistik över elevers resultat i grundskolan vid planering och beslutsfattande om svensk skola.

Statistiken visar om eleverna deltagit samt uppnått kravnivån för varje delprov. Nationella prov i årskurs 3 bedöms i svenska/svenska som andraspråk och matematik. Eleverna gör nio delprov i matematik och åtta delprov i svenska/svenska som andraspråk.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudanvändarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken) och Utbildningsdepartementet. Därutöver används uppgifterna av skolenheter, kommuner och andra skolhuvudmän, företag, forskare och massmedia.

Statistiken över nationella proven i grundskolan har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Informationsbehovet omfattar övergripande statistik om provresultat på grundskolenivå för olika verksamhetsformer, inriktningar och geografiska avgränsningar.

Statistiken går inte att använda för att utvärdera hur elevernas resultat förändras över tid, eftersom de nationella proven ej är jämförbara över tid.

Det finns ett behov av mer detaljerad statistik för elever med tillfälligt personnummer. I nuläget går det inte att komplettera registret med bakgrundsvariabler från Registret över totalbefolkningen (RTB) för dessa elever. RTB innehåller endast personer som är folkbokförda i Sverige och som därmed har fullständiga personnummer.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken redovisar andelen elever som uppfyller kravnivån, inte uppfyller kravnivån samt inte deltar per delprov för ett antal delprov som ingår i de nationella proven i årskurs 3. Statistiken redovisar också antalet elever som har deltagit i respektive delprov. Storheterna grupperas efter socioekonomiska variabler som till exempel föräldrarnas utbildningsnivå och eventuell utländsk bakgrund.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen utgörs av samtliga elever som går i årskurs 3 i grundskola eller i sameskola i Sverige. Även elever i svenska utlandsskolor ingår i intressepopulationen.

Målpopulationen är samtliga elever som går i årskurs 3 i grundskola eller i sameskolan och som fått ett provresultat under läsåret 2018/2019. Relationen mellan intressepopulation och målpopulation är god eftersom det är obligatoriskt för eleverna i grundskolan och sameskolan att skriva nationella prov och det är även obligatoriskt för huvudmännen att rapportera in resultaten till SCB för alla elever.

Målobjektet utgörs av en elev i årskurs 3 och observationsobjektet utgörs av en elev som är inrapporterad av uppgiftslämnaren till SCB. Det finns inga skillnader mellan mål- och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken.

- Skolenhet - En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en ansvarig rektor. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.
- Kön - Flickor, pojkar. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.
- Deltagande i respektive delprov.
- Delprovsresultat för svenska, svenska som andraspråk och matematik. Andelar som nått kravnivån respektive ej nått kravnivån.

För övriga målvariabler som också används för att gruppera statistiken hämtas motsvarande observationsvariabler från RTB, Utbildningsregistret och Skolenhetsregistret, ibland i form av härledningar. Det är variabler om elevens föräldrars högsta utbildningsnivå, migration samt skolenhetens geografiska läge och huvudman.

Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från RTB: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i antal och andelar.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Huvudman
- Riket
- Kön

- Län
- Kommun
- Skolenhet
- Föräldrarnas utbildningsnivå
- Elever med okänd bakgrund
- Nyinvandrad

1.2.5 Referenstider

Referensperioden är vårterminen 2019.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över resultaten på de nationella proven i årskurs 3 är en totalundersökning på individnivå och den allmänna bedömningen är att den statistik som redovisas håller god kvalitet. Huvudmännen till verksamheterna som finns inrapporterade i materialet får en återrapport med uppgifter om antal elever på skolenhetsnivå och därför har huvudmännen möjlighet att återkoppla om något inte skulle stämma.

Materialet granskas löpande under insamlingens gång och huvudmännen till skolenheterna som finns inrapporterade i materialet återkontaktas bland annat vid större differenser gällande elevantal jämfört med höstens elevinsamling 2018.

För Registret över totalbefolkningen (RTB) har kontrollundersökningar gjorts där uppgifterna jämförts i RTB med Skatteverkets folkbokföringsdatabas. Dessa visar på att innehållet i folkbokföringen och RTB överensstämmer i mycket hög grad och att tillförlitligheten är god i RTB.

Undersökningen är en totalundersökning och målstorheterna i undersökningen skattas genom summering av det totala antalet aktuella registerposter i aktuell version av registret. Skattningsförfarandet beror inte av några modellantaganden. Inga justeringar för bortfall görs då bortfallets inverkan på statistikens kvalitet bedöms vara försumbar. Det skattas inget osäkerhetsintervall på grund av att undersökningen är en totalundersökning och bortfallet är lågt och inte har någon inverkan på statistiken.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är totalräknad och därmed är inte statistiken påverkad av osäkerheter pga. urval. Det finns dock en liten risk att huvudmännen inte rapporterar in nya skolenheter till Skolverkets skolenhetsregister, som utgör ramen för undersökningen. Se vidare förklaring under 2.2.2. *Ramtäckning*. Skolenhetsregistret anses trots det ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt.

I statistiken finns drygt 1 050 elever utan giltigt personnummer. Det innebär att det inte går att koppla på någon bakgrundsinformation från andra personregister för dessa elever. Därmed går det inte heller att redovisa dessa

elever i ett fåtal av redovisningsgrupper som används, exempelvis föräldrarnas utbildningsnivå.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen är de skolenheter som har elever i årskurs 3. Populationen hämtas dels från höstens elevinsamling där skolenheten måste ha minst en registrerad elev, populationen kompletteras senare med aktiva skolenheter i Skolenhetsregistret för att fånga upp de elever som bytt skolenhet.

De villkor som ställs när ramen skapas är att skolenheterna som har minst en elev som går i årskurs 3 under hösten (samt även nytillkomna skolor därefter) ingår i insamlingen.

Skolenheten ska även vara registrerad som "aktiv", samt att det inte är en *resursskola* eller *sjukhuskola*. Skolenhetsregistret håller hög kvalitet och uppdateras kontinuerligt.

Viss **undertäckning** vad gäller nyinvandrade elever under läsåret kan förekomma men bedömningen är att undertäckningen är försumbar.

Övertäckning förekommer i ramen men detta påverkar inte statistiken. Det kan vara skolenheter som inte bedriver verksamhet i aktuell årskurs men inte angett detta i Skolenhetsregistret. Skolenheter som inte lämnar in uppgifter till undersökningen kontaktas av SCB vilket medför att övertäckning kan särskiljas från svarsbortfall. Skolenheter som utgör övertäckning tas då bort från ramen och påverkar därmed inte statistiken.

2.2.3 Mätning

Statistikens kvalitet är beroende av uppgiftslämnarnas kvalitet på de efterfrågade uppgifterna. Skolenheter registrerar uppgifterna via elektroniska frågeformulär eller via datafil från administrativa register. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga uppgifter. För att hålla nere antalet mätfel är det möjligt för uppgiftslämnaren att skriva en kommentar direkt i insamlingen om någonting är otydligt, denna kommentar granskas löpande tillsammans med lämnade uppgifter under insamlingen. Om fel misstänks återkontaktas uppgiftslämnaren som får möjlighet att kontrollera uppgifterna och eventuellt göra en ny registrering av korrekta uppgifter.

Dataregistreringsfel förhindras nästan helt genom validitetskontroller. Det finns inga indikationer på att eventuella kvarvarande registreringsfel skulle påverka statistiken i någon riktning.

Uppgifterna till RTB hämtas från de externa folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistreringen i praktiken går till framgår av den interna handbok i folkbokföring som används i arbetet på Skatteverket. De observationsvariabler

som hämtas från RTB anses ha mycket god kvalitet då registret uppdateras nära inpå de två insamlingsperioderna.

2.2.4 Bortfall

För statistiken över resultaten på grundskolans nationella prov i årskurs 3 förekommer **objektsbortfall** trots att skolhuvudmän är skyldiga att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142). Vid den slutgiltiga leveransen fanns det nästan 3 580 skolenheter och runt 122 000 elever. 10 skolenheter betraktas som det faktiska bortfallet.

Det totala objektsbortfallet är litet på nationell nivå och bedöms inte kunna påverka undersökningens tillförlitlighet där objektsbortfallet består både av kommunala och fristående skolor.

Partiellt bortfall förekommer inte för de insamlade uppgifterna på grund av de tvingande kontroller som är inbyggda i insamlingsystemet. Det är dock möjligt att ange att eleven inte har deltagit eller att uppgift saknas som värde, varvid partiellt bortfall ändå förekommer. Partiellt bortfall förekommer också för bakgrundsvariabler ifall matchningen mot RTB eller Utbildningsregistret inte ger någon träff.

Vid matchning mot RTB (version 2018-12-31 eller 2019-06-30) var det omkring 1 150 elever som inte fanns med i registret och saknar därmed bakgrundsuppgifter, varav ungefär 1 050 elever har ett tillfälligt personnummer. För de elever som fanns med i någon av RTB-versionerna saknas uppgift om föräldrars utbildning för 675 mödrar och närmare 1 750 fäder. De 100 elever som har personnummer men som ändå saknar information i bakgrundsvariablerna gör det därför att eleven är folkbokförd i annat land. Detta partiella bortfall är alltså delvis förväntat.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när det insamlade materialet bearbetas, manuellt eller maskinellt.

Bearbetningsfelen som beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel kan finnas. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svårt att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För statistiken över resultaten för de nationella proven årskurs 3 sker maskinell granskning av samtliga variabler i webbenkäten samt textfiler i samband med registreringen. För att uppgifterna ska skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel.

Misstänkta systematiska felaktigheter rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhets- och kommunnivå. Exempel på kontroller är dubblettkontroller och rimlighetskontroller. Vissa jämförelser mot grundskolans språkinsamling görs också för att klargöra eventuella

systematiska fel om eleverna fått provet bedömt enligt kursplanen i svenska eller enligt kursplanen i svenska som andraspråk.

Bakgrundsuppgifter för eleven och dess biologiska föräldrar hämtas från RTB. Uppgifter om de biologiska föräldrarnas högsta avslutade utbildningsnivå hämtas från Utbildningsregistret. I de fall Utbildningsregistret har ett partiellt bortfall påverkas även statistiken över resultaten för de nationella proven årskurs 3.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken tar ca 6 månader (juni–november) att framställa.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende resultaten för de nationella proven i årskurs 3 redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringskalendern för serien Sveriges officiella statistik: www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/nar-publiceras-statistiken.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, under www.skolverket.se/skolutveckling/statistik, där resultaten redovisas för riket, län-, kommun-, huvudman- och skolenhetsnivå.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se.

SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial. Kontakta då brevlådan skolstatistik@scb.se och lämna din förfrågan.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM. Dessutom kan användare ta fram dynamiska tabeller på riks-, läns-, kommun-, huvudmanna- och skolenhetsnivå.

4.4 Dokumentation

Statistiken över resultaten av de nationella proven årskurs 3 är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/UFO125.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Uppläggen på de nationella proven är lika och delproven prövar samma förmågor varje år men de skiljer sig åt innehållsmässigt. Det går därför inte att göra jämförelser över tid.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Redovisningsgrupperna (se avsnitt 1.2.4 *Redovisningsgrupper*) går att jämföra för ett och samma mättillfälle på nationell nivå för att grupperna är tydligt definierade och avgränsade. Eftersom statistiken baseras på en totalundersökning är alla grupper också kompletta, ingen grupp har gynnats eller missgynnats av någon form av urval. Alla storheter tas också fram på samma sätt oavsett redovisningsgrupp.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Viss sammanvändbarhet finns med statistiken över elever i grundskolan per 15 oktober (www.scb.se/UF0104). Historiska studier avseende kommuner eller andra skolhuvudmän, skolenheter eller enskilda elever kan också på sikt göras med övrig statistik som ingår i Skolverkets nationella uppföljningssystem.

5.4 Numerisk överensstämmelse

De insamlade uppgifterna används utan anpassningar i statistiken, följaktligen råder numerisk överensstämmelse.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och

förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehovet av datamaterialet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Primärmaterialet (datafiler) behålls i 2 år medan blanketterna makuleras efter ca 3 år.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring (2019:19)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

F Historik

Uppgifter om resultat i de nationella proven för årskurs 3 har samlats in från grundskolorna på tämligen likartat sätt sedan våren 2010.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Cajsa Anufrijeff Röhr
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 338 26